

نگذاشت دختر نابینا مدرسه برود

Photo: DesignPicsInc/depositphotos.com

موسی برزین، وکیل خانه امن

پرسش: سلام. خواهر بزرگ‌تر من که الان 23 سال دارد، نابینا است. متأسفانه چون در شهر کوچکی زندگی می‌کنیم، امکانات تحصیل برای نابینایان وجود نداشت و خواهرم نتوانست به مدرسه برود. فقط یکی از آشنایان که به نابینایان درس می‌داد، گاهی که به شهرستان می‌آمد یک چیزهایی به خواهرم یاد می‌داد. در مرکز استان مدرسه و مرکز آموزشی برای نابینایان وجود دارد، اما پدرم هیچ وقت خواهرم را به این مراکز نفرستاد. ما هفت برادر و خواهر هستیم و شرایط مالی خانواده هم خوب نیست، اما نزدیکان مانع مدرسه رفتن خواهرم شدند. خیلی‌ها گفتند مدرسه برود که چه بشود و حرف‌هایی از این دست. متأسفانه حالا خواهرم بی‌سواد است.

من به تازگی در دانشگاه مرکز استان قبول شده‌ام و می‌خواهم خواهرم را هم به اینجا بیاورم. استعداد خوبی در هنر دارد ولی با چند نفر متخصص که صحبت کردم می‌گویند باید اول مدرسه برود. با پدرم که صحبت کردم مخالفت کرد و اصلاً راضی نمی‌شود. از طرف دیگر خواهرم خیلی سرخورده و ناامید شده است. متأسفانه مردم در شهر ما اصلاً مساله را درک نمی‌کنند. از همان بچگی خواهرم، خیلی‌ها می‌گفتند که حتما پدر و مادرم گناهی کرده‌اند و این بچه نابینا شده است. گاهی که در کوچه بازی می‌کردیم بعضی از بچه‌ها خواهرم را مسخره می‌کردند. خلاصه از همان زمان من خیلی به این فکر هستم که کاری کنم تا زندگی خواهرم خوب شود و به آرزوهایش برسد. متأسفانه پدر و برادر بزرگ‌ترم مخالفت می‌کنند. من چند سوال دارم. آیا قانونی وجود دارد که بگوید پدر و مادر نمی‌توانند مانع مدرسه رفتن فرزندشان شوند؟ آیا پدرم حق دارد از تحصیل خواهرم جلوگیری کند؟ آیا نباید هزینه خواهرم را برای تحصیل و چیزهای دیگر بدهد؟ اگر پدرم رضایت ندهد می‌توانم بدون اجازه او خواهرم را پیش خودم بیاورم؟

پاسخ: سلام. بابت مشکل پیش آمده برای خواهرتان متأسفم. در ایران توجه لازم به افراد دارای معلولیت نمی‌شود و سیاست‌های حمایتی کافی در این زمینه پیش‌بینی نشده است. در مورد حق تحصیل عرض شود که از قوانین موجود برداشت می‌شود که والدین باید فرزندان خود را در مدرسه ثبت‌نام کنند. حتی در سال 1381 قانونی با عنوان قانون حمایت از کودکان و نوجوانان تصویب شد و ممانعت از تحصیل جرم‌انگاری شد. گرچه ممکن است گفته شود چون در شهر شما امکانات آموزشی برای افراد نابینا وجود نداشته است، پدرتان وظیفه‌ای در قبال تحصیل خواهرتان نداشته است. اما به هر حال اگر امکانات مالی برای فرستادن خواهرتان به مرکز استان داشته است، ایشان موظف به این کار بوده‌اند.

به هر حال این مساله مربوط به گذشته است و به احتمال زیاد شکایت کردن به دلیل فراهم نکردن امکانات تحصیل در آن زمان، به نتیجه نخواهد رسید. مساله دیگر این است که بر اساس قانون اساسی ایران و برخی قوانین دیگر، دولت موظف به فراهم کردن امکان تحصیل برای همه کودکان است. ضمن اینکه بر اساس کنوانسیون افراد دارای معلولیت که ایران نیز بدان پیوسته است، لازم است دولت تدابیر لازم برای آموزش معلولین را پیش‌بینی کند.

در وضعیت کنونی خواهر شما به سن بلوغ رسیده است و خودش می‌تواند در مورد امورات مربوط به خود تصمیم بگیرد. چون خواهرتان نابینا است، محجور حساب نمی‌شود. فقط نابالغان و افراد دارای معلولیت ذهنی، محجور محسوب شده و نمی‌توانند در مورد خودشان تصمیم‌گیری کنند. بنابراین اگر خواهرتان بخواهد تحصیل کند یا به شهر دیگری برود و یا هر کار دیگری، پدرتان از نظر قانون حق دخالت نداشته و نمی‌تواند مانع شود. بنابراین پدرتان به هیچ وجه نمی‌تواند از تحصیل خواهرتان جلوگیری کند.

از همین نویسنده بیشتر بخوانید:

[شوهرم مرا وادار به فروش مواد می‌کند](#)

[به زور شوهرش دادند؛ خودش را کشت](#)

[از این خانه بوی مواد و فساد می‌آید](#)

پرسش: در مورد هزینه‌ها چطور؟ آیا پدرم موظف نیست که هزینه‌های خواهرم را بدهد؟

پاسخ: بر اساس ماده 1199 قانون مدنی ایران، نفقه اولاد بر عهده پدر است و بر طبق ماده 53 قانون حمایت خانواده: «هرکس با داشتن استطاعت مالی، نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تأدیه نفقه سایر اشخاص واجب‌النفقه امتناع کند؛ به حبس تعزیری درجه

شش محکوم می‌شود. تعقیب کیفری، منوط به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت گذشت وی از شکایت، در هر زمان تعقیب جزائی یا اجرای مجازات موقوف می‌شود.»

بنابراین پدرتان موظف به تامین هزینه‌های ضروری زندگی خواهرتان است. اما در مورد اینکه هزینه تحصیل، جزء نفقه است یا نه، اختلاف نظر وجود دارد. بیشتر قضات این گونه هزینه‌ها را از جمله نفقه نمی‌دانند. البته شاید بتوان گفت چون خواهرتان از ابتدا تحصیل نکرده و حداقل آموزش ابتدایی برای هر فرد، از ضروریات زندگی است؛ بنابراین پدرتان باید این هزینه را متقبل شود. اما به همان دلیلی که گفته شد، در صورت طرح دعوی احتمال به نتیجه رسیدن کم است.

[اگر تاکنون عضو کانال تلگرام امن نشده‌اید، کلیک کنید.](#)

پرسش: در مورد هزینه‌های درمان چه؟ منظورم این است که ما تا حالا خواهرمان را به دکتر نبردیم. البته زمانی که تازه به دنیا آمده بود، چند بار دکتر رفتند. اما به هر حال الان پزشکی پیشرفت کرده و شاید راهی باشد تا خواهرم درمان شود؟

پاسخ: ماده 1107 قانون مدنی در مورد نفقه مقرر کرده است که: «نفقه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن، البسه، غذا، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشتی و خادم در صورت عادت یا احتیاج، به واسطه نقصان یا مرض» «با توجه به این ماده می‌توان گفت پدرتان موظف است هزینه‌های درمان خواهرتان را بپردازد. توجه کنید نفقه زمانی است که نفقه‌دهنده توانایی مالی لازم را داشته باشد. بنابراین اگر درمان خواهرتان مستلزم هزینه بسیار زیادی باشد که از توانایی پدرتان خارج است، دیگر ایشان وظیفه‌ای در قبال آن نخواهد داشت.